

Мельник Людмила Сергіївна

PhD, к.е.н., доцент кафедри смарт-економіки

Київський національний університет технологій та дизайну (Київ)

Бобровицька Владислава Олександрівна

Київський національний університет технологій та дизайну (Київ)

ПОЛІКУЛЬТУРА ЕКОНОМІКИ ТА КІБЕРЕКОНОМІКИ У СВІТІ

Сучасна економіка все більше набуває ознак полікультурності, що означає співіснування різних економічних систем, підходів і моделей управління. Одночасно з цим, в умовах цифровізації відбувається формування полікультурної кіберекономіки. Полікультура економіки - це система, яка передбачає співіснування та взаємодію різних економічних моделей та підходів у межах глобальної або національної економічної системи.

Полікультура економіки базується на кількох ключових принципах. Одними з основних є різноманітність, взаємозв'язок та адаптивність. Різноманітність вважається джерелом стабільності та новаторства. Взаємозв'язок передбачає співпрацю та партнерство між різними країнами, бізнесами. Адаптивність передбачає, що економічна політика та практика повинні бути гнучкими та здатними адаптуватися до нових умов.

Важливість економічної полікультурності полягає у забезпеченні економічної стійкості та адаптивності. Різноманітність економічних моделей дозволяє краще реагувати на глобальні виклики, такі як економічні кризи, зміни клімату та пандемії. Країни можуть використовувати свої унікальні переваги та ресурси для розвитку, а не сліпо копіювати моделі інших країн. Це також сприятиме більш справедливому розподілу багатства та зменшенню економічної нерівності.

Основними особливостями полікультурної економіки є співіснування різних типів економічних систем - ринкова, змішана, традиційна, командна, перехідна; глобалізація та локалізація - міжнародні компанії адаптують свої стратегії під культурні та економічні особливості регіонів; технологічна нерівність - різні країни по-різному впроваджують інновації, що впливає на рівень розвитку економіки.

Полікультура кіберекономіки — це концепція, що передбачає різноманітність цифрових економічних систем, які взаємодіють між собою на глобальному рівні. Вона включає різні економічні моделі, платформи, цифрові валюти, технологічні рішення та правові підходи до регулювання кіберекономіки.

Основними характеристиками полікультури кіберекономіки в світі ми можемо бачити у такому вигляді як різноманіття цифрових валют і фінансових систем - Bitcoin, Ethereum, цифровий юань, е-крона та інші національні CBDC (Central Bank Digital Currency). Децентралізовані фінанси (DeFi) та централізовані платформи співіснують, створюючи багатогранну фінансову екосистему.

Наступною характеристикою полікультурної кіберекономіки є глобальна інтеграція та локальна адаптація - у різних країнах цифрові економіки розвиваються за власними моделями. Наприклад, у США домінують великі технологічні компанії (Amazon, Google, Apple), у Китаї – державний контроль і власні технологічні гіганти (Alibaba, Tencent), а ЄС орієнтується на цифрові права та регулювання (GDPR, AI Act). Що дозволяє країнам розвивати власні моделі відповідно до своїх економічних, політичних і соціокультурних особливостей. Взаємодія Web2 та Web3 - традиційна цифрова економіка (Web2) взаємодіє з новими Web3-ініціативами (блокчейн, NFT, DAO), створюючи гібридні бізнес-моделі, які в подальшому використовуються в цифровій економіці, фінансах, маркетингу, іграх, креативних індустріях, а також у децентралізованих спільнотах і для управління та монетизації контенту.

Розвиток штучного інтелекту в економіці використовується для автоматизації, прогнозування фінансових ринків, аналізу поведінки споживачів і персоналізації послуг. У різних країнах AI-регулювання різняться: Китай має жорсткий контроль, США та ЄС розвивають більш ліберальні підходи.

Кібербезпека та цифровий суверенітет - держави та корпорації приділяють увагу захисту даних і цифровому суверенітету, що впливає на формування окремих кіберекономічних просторів (наприклад, «Великий китайський файрвол»).

Таблиця 1.

Порівняльні критерії полікультурної економіки та полікультурної кіберекономіки у світі.

Критерій	Полікультура економіки	Полікультура кіберекономіки
Основний актив	Фізичні ресурси	Цифрові активи
Регуляція	Державне управління	Децентралізовані алгоритми
Гнучкість	Відносно статична	Висока, швидка адаптація
Межі	Національні, регіональні	Глобальні, віртуальні
Взаємодія	Компанії, ринки, корпорації	Децентралізовані мережі
Інструменти	Традиційні валюти, фондові ринки	Криптовалюти, AI, смарт-контракти

З огляду на таблицю, можемо зробити такі висновки, що кіберекономіка є гнучкішою, децентралізованою та глобальною, оперуючи цифровими активами, криптовалютами та AI, тоді як традиційна економіка базується на фізичних ресурсах, державному регулюванні та національних ринках. Взаємодія полікультури економіки та полікультура кіберекономіки є ключовим чинником для сталого та інклюзивного розвитку. Полікультура кіберекономіка, з її глобальним охопленням та швидкістю, може сприяти реалізації принципів економічної полікультури, забезпечуючи доступ до ринків та можливостей для різних економічних моделей та учасників.

Полікультура економіки, зі свого боку, може пом'якшити негативні наслідки глобалізації полікультури кіберекономіки, такі як цифрова нерівність та концентрація влади в руках великих технологічних компаній. Вона сприяє розвитку локальних цифрових екосистем, підтримує малий та середній бізнес, а також враховує культурні та соціальні особливості кожної країни чи регіону.

Взаємодія полікультури економіки та полікультури кіберекономіки сприяє економічному розвитку, інтеграції різних моделей та розширенню доступу до цифрових можливостей. Однак цифрова нерівність та регуляторні розбіжності залишаються викликами. Для сталого розвитку необхідно знайти баланс між технологічним прогресом і соціально-культурними особливостями різних країн.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Становлення і розвиток полікультурного суспільства в умовах глобалізації
URL: https://vestnikzgia.com.ua/article/view/24205?utm_source=chatgpt.com (дата звернення 25.03.2025)
2. Книга "Цифрова трансформація економіки та проблеми кібербезпеки" Когути Ю.
URL: <https://fb2-epub.com.ua/2085-cifrova-transformacija-ekonomiki-ta-problemi-kiberbezpeki.html> (дата звернення 25.03.2025)